

Samen in de klas - kinderen met een taalontwikkelingsstoornis

De Harmpje Visserschool in Urk is een basisschool waar kinderen met een taalontwikkelingsstoornis (TOS) en andere kinderen, samen onderwijs volgen. Kinderen met TOS hebben daarbij extra ondersteuning nodig, in de vorm van 'Co-teaching'. Bij co-teaching staan twee leerkrachten voor de klas, een van de reguliere school en een uit het speciaal onderwijs, in dit geval van Kentalis. Het is een nieuwe manier van samenwerken die veel vraagt van alle betrokkenen, maar veel oplevert voor alle kinderen in de klas. Aan het woord: Maartje Visser, intern begeleider van de Harmpje Visserschool, Marjan Meijerink, expertise-leerkracht cluster 2 van Kentalis, Willie Brands, leerkracht groep 1-2 van de Harmpje Visserschool en Heidi Ras, moeder van Klaas (5).

Eigen specialiteit

Urk heeft in totaal twaalf basisscholen. De Harmpje Visserschool is onderdeel van de Rehoboth-vereniging waarbij zeven scholen zijn aangesloten. Maartje: "De vereniging wil kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, een plek geven op een basisschool dichtbij huis. Een van de stappen om dit te bereiken is dat vier scholen een eigen specialiteit ontwikkelen. De Harmpje Visserschool heeft als specialiteit 'taalontwikkeling'. Dit betekent dat we naast de 'gewone' klassen zogenaamde 'integratieklassen' hebben. Deze klassen bestaan uit ongeveer twintig kinderen, waarvan vijf kinderen extra ondersteuning nodig hebben op het gebied van taal. De ondersteuning gebeurt in principe binnen de groep, waar nodig met extra personeel. Het onderwijsniveau is in een integratieklas hetzelfde als binnen de andere groepen.

Korte lijnen

Volgens de wet moeten alle kinderen aangemeld worden op een reguliere basisschool. Maartje legt uit hoe het werkt met kinderen die behoefte hebben aan extra ondersteuning: "We hebben korte lijnen met de organisaties die betrokken zijn bij de ontwikkeling van peuters, zoals de (specialistische) peuterspeelzalen en de gemeente. Als voor bijvoorbeeld een driejarige kind van een peutercommunicatiegroep van Kentalis, 'cluster 2 onderwijs' wordt aangevraagd, neemt de trajectbegeleider van Kentalis contact met ons op als er sprake is van een advies voor een 'mediumarrangement'. Samen met de ouders en de trajectbegeleider van Kentalis bekijken we of de Harmpje Visserschool geschikt is voor het kind, in welke vorm de extra ondersteuning aangeboden wordt (integratieklas/co-teaching of een lichtere vorm van ondersteuning) of dat een speciale school, in dit geval de Enkschool in Zwolle of Kampen, toch beter past".

Vorbereiding

Maartje vervolgt: "De samenwerking met Kentalis verloopt prima". Vanaf het schooljaar 2013 - 2014 is de samenwerking met Kentalis gestart. Maartje: "We hebben een jaar lang nodig gehad om ons voor te bereiden. We hebben een gezamenlijke visie en ambitie geformuleerd en steeds in nauw overleg de nieuwe opzet uitgewerkt. In totaal volgen nu 18 kinderen met TOS onderwijs op onze school en we kunnen zeggen dat het goed gaat met hen".

Expertise inzetten

Marjan vertelt hoe de opstart van de samenwerking is verlopen: “Voordat ik in 2013 begon als expertise-leerkracht was ik ambulante begeleider. Ik ben op de Harmpje Visserschool gestart in groep 1-2. Dat vond ik moeilijk; ik had al een tijdje niet meer voor de klas gestaan en had moeite om mijn rol/expertise en verantwoordelijkheid af te stemmen op mijn collega (‘co-teacher’) die al 30 jaar op de school werkte. Door het maken van een rooster voor de onderwijsassistent (van Kentalis) en voor mij werd steeds duidelijker hoe de ‘extra paar handen’ in de klas van waarde was en hierdoor werd mijn expertise steeds duidelijker. Na een tijdje vond ik meer mijn draai, ook doordat ik zag dat de nieuwe manier van werken goed was voor de leerlingen. Sinds dit schooljaar werk ik als expertise-leerkracht voor een groep 3 (drie TOS-leerlingen) en een groep 5 (een TOS-leerling) en werk ik daarnaast als ambulante begeleider binnen de Rehoboth-vereniging. Daardoor heb ik een goed totaalbeeld van alle leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben op het gebied van taal en communicatie en kijk ik ook hoe ik mijn expertise op dat gebied het beste kan inzetten. De andere leerlingen profiteren hiervan. Om dit goed te kunnen doen werk ik in groep 3 samen met een onderwijsassistent. Het blijft iedere keer weer zoeken naar de juiste vorm maar samen vinden we steeds weer de juiste oplossingen.

Dingen uitproberen

Willie staat samen met een leerkracht en een onderwijsassistent van Kentalis in de klas. Een groep 1-2 met vijf TOS-leerlingen en vijftien andere kinderen. Ook zij vond het in het begin lastig om de samenwerking vorm te geven: “Ik was al 30 jaar gewend om alleen in de klas te staan, maar ik vond het een uitdaging om iets nieuws te proberen en ook om meer te gaan samenwerken. Ik moest ook solliciteren om voor deze functie in aanmerking te komen. En daar stonden we dan met z'n drieën; de taakverdeling was niet duidelijk. We gingen dingen uitproberen; extra overleg tijdens en na schooltijd en een werkplan maken. We spraken af wie op welk moment welke activiteit had met TOS-leerlingen, ook met de leerkracht van de andere groep 1-2. Dat gaf meer duidelijkheid. Daarnaast hadden we tijdens het schooljaar regelmatig

overleg met medewerkers van Kentalis en van onze school, waarin we ons gezamenlijke doel bespraken en hoe het was gegaan de afgelopen periode”.

Open staan voor elkaar

“We moesten het wiel opnieuw uitvinden en elkaar ook leren kennen, maar nu hebben we onze draai gevonden”, vertelt Willie verder. We hebben nu werkvormen waarbij iedereen zich prettig voelt en ieders kwaliteit en expertise tot zijn recht komt; de rollen zijn nu duidelijk en verwachtingen zijn afgestemd. Belangrijk is om open te staan voor elkaar en durven te vertrouwen op de manier van denken en doen van een ander. Dat vraagt ook om ontwikkeling van jezelf. De expertise van de Kentalis-medewerkers is nu duidelijk zichtbaar in de klas en ik vraag hen nu ook actief om advies. De samenwerking loopt als een trein en de kinderen ontwikkelen zich goed. De kinderen waren en zijn altijd gewoon zichzelf; de andere kinderen gingen de TOS-kinderen helpen, je ziet dat zij kleine coaches zijn voor elkaar”.

Ongelofelijke groei

Heidi Ras is ook tevreden over de ontwikkeling van haar zoon Klaas (5). Toen hij drie jaar oud was ging hij vier dagen per week naar peutercommunicatiegroep ‘De Taaltrein’ van Kentalis. Het advies voor vervolgonderwijs was speciaal onderwijs van de Enkschool (Kentalis) in Zwolle. Heidi: “Toen kwam de Harmpje Visserschool voorbij en daar heb ik tot op de dag van vandaag geen spijt van gehad. Klaas heeft een ongelofelijke groei doorgemaakt. De Taaltrein was voor hem een ‘veilige’ groep, nu kan hij zich optrekken aan de andere kinderen. Ik heb ook een goed contact met de leerkrachten; een paar keer per week heb ik een kort gesprekje met hen aan het begin van de dag (‘hoe gaat het’) en om de paar maanden heb ik een ontwikkelingsgesprek met de leerkracht van Kentalis en de intern begeleider. Klaas heeft ook een ‘Belevingsboek’; dat neemt hij op vrijdag mee naar huis, op maandag bespreekt hij samen met de leerkracht zijn belevenissen van het weekend. Het afspreken met vriendjes is wel wat meer regelwerk. De Harmpje Visserschool is wel in de wijk maar de buurtkinderen zitten nog dichterbij op een andere school. Maar dat is niet erg, de Harmpje Visserschool is heel goed voor hem!”.